

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
Avdelning 1

DOM
2018-04-16
Meddelad i Malmö

Sida 1 (6)

Mål nr

092-18 KONKURRENSVERKET	
2018-04-17	
Avd	
Dnr	
KSnr	Artbil

SÖKANDE

Danfo AB, 556131-4260
Box 103
713 00 Nora

Ombud: advokat Johanna Näslund och jur. kand. Sanela Begovic
Advokatfirman Lindahl KB
Box 143
701 42 Örebro

MOTPART

Åstorps kommun
265 80 Åstorp

SAKEN

Överprövning av enligt lagen om offentlig upphandling (2016:1145), LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Danfo AB:s ansökan om ingripande enligt LOU.

Dok.Id 426279

Postadress
Box 4522
203 20 Malmö

Besöksadress
Kalendegatan 6

Telefon
040-35 35 00
E-post: forvaltningsrattenimalmo@dom.se
www.forvaltningsrattenimalmo.domstol.se

Telefax
040-97 24 90

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Åstorps kommun genomför en upphandling av en offentlig toalett. Upphandlingen genomförs med förenklat förfarande. Enligt tilldelningsbesked har Björlin Fastigheter AB tilldelats kontrakt. Anbudet från Danfo AB (Danfo) har placerats på tredje plats.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

Danfo

Danfo ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att upphandlingen ska göras om. Som grund för sin talan anför Danfo följande.

Danfo är en av de anbudsgivare som är verksamma på marknaden för modulbyggda utomhustoalletter och bolaget har stor erfarenhet av leverans av offentliga toalletter. Mot bakgrund av att det i förfrågningsunderlaget föreligger stora oklarheter kring upphandlingsföremålet framgår inte vilken toalettbyggnad Åstorps kommun efterfrågat i sin anbudsfrågan och inte heller vilka arbeten som ingår i upphandlingen. Upphandlingsunderlaget brister därmed i transparens.

I upphandlingsunderlaget har kommunen angett att anbudsfrågan avser ett komplett pris på en offentlig toalett med utrustning enligt specifikation. Därutöver anges att priset ska vara inklusive offererad utrustning och kringkostnader och täcka samtliga förutsägbara kostnader. I underlaget anges vidare att toaletten ska vara redo för användning senast den sista mars 2018. De specifikationer som angetts i fråga om själva toalettbyggnaden anges i avsnitt C i upphandlingsunderlaget. I detta avsnitt kan man bl.a. utläsa att toaletten ska vara ny, fristående samt klar för installation samt att den ska var utrustad med viss utrustning. Det framgår även att anbudsgivaren ska

tillverka fundamentsplattan. Att tillverka en fundamentplatta förutsätter markarbeten. Vad som annars avses med att ”tillverka en fundamentplatta” lämnar Åstorps kommun ingen närmare redogörelse kring.

För att en toalettbyggnad ska vara klar för installation måste allt grundarbete inför driftsättning vara färdigställt. För att en toalettbyggnad ska vara ”redo för användning” ska den ha installerats. För att toalettbyggnad ska vara färdig för användning ska den alltså vara uppförd på en grund och kopplad till avloppssystem och vatten. Utifrån anbudsfrågan synes det alltså vara uppförandet av en toalettbyggnad med viss utrustning som efterfrågas. På detta vis har Danfo också tolkat anbudsfrågan. Björlins har dock inte tolkat anbudsfrågan på samma sätt. Grundarbete (grävning, gjutning m.m.) inför uppförandet av en mindre byggnad av det slag som nu aktuell upphandling avser uppgår till ca 250 000 kr. Björlins anbud täcker inte ens grundarbetet, än mindre en färdig toalettbyggnad. Grundarbetet har inte räknats med av Björlins och mot den bakgrunden kan Björlins inte anses ha lämnat anbud på uppförandet av en toalettbyggnad.

Olika anbudsgivare har uppfattat anbudsfrågan på olika sätt. Åstorps kommun har inte redogjort för vilka arbeten, om ens några arbeten, ingår i upphandlingen. Det är oklart om det endast är en produkt (modulbyggnad) eller även en tjänst (entreprenad) som efterfrågats. Danfo har kontaktat kommunen och muntligen fått besked att grundläggningsarbete (markarbete) ingår i upphandlingen.

Mot den bakgrunden har Danfo lidit eller riskerat lida skada eftersom Danfo inte kunnat lämna ett konkurrenskraftigt anbud.

Åstorps kommun

Åstorps kommun anser att ansökan ska avslås och anför följande.

Åstorps kommun har låtit marknaden få presentera sina toaletter och förtydligar att priset för toaletten utgör det dominerande kriteriet för vem som ska tilldelas kontraktet samt att upphandlingens totala värde inklusive fullt utnyttjande optioner maximeras till 1 800 000 kr. Åstorps kommun har därmed angivet ett tak för hur exklusiv toaletten kan vara.

Åstorps kommun har i anbudsförfrågan angett ett antal minimikrav på toaletten men i övrigt lämnat fritt för anbudsgivaren att välja vilka av deras modeller de önskar offerera. Valet av traditionell varu- och tjänsteupphandling och inte en entreprenadupphandling enligt AMA visar tydligt att markarbeten inte efterfrågats. Hänvisningen i förfrågan om återanvändande av övriga tillbehör anger en tydlig indikation på att förfrågan endast avser en ny toalettbyggnad och inte en hel entreprenad.

Danfo har inte angett eller visat att de i sitt anbud avser att inkludera markarbeten. Av Danfos referensuppdrag avser vissa både toalett och markarbeten och vissa endast toaletter. Även om Danfo skulle räkna av cirka 250 000 kr för markarbeten hade Danfos anbud inte haft lägsta pris. Danfo har således inte uppfyllt skaderekvisitet.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser

En upphandlande myndighet ska enligt 4 kap. 1 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerade sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 20 kap. 4 och 6 §§ LOU framgår att förvaltningsrätten kan pröva om en upphandlande myndighet har brutit mot någon bestämmelse i lagen, och på

talans av leverantör som lidit eller kan komma att lida skada, besluta att en upphandling ska göras om eller få avslutas först sedan rättelse gjorts.

Förvaltningsrättens bedömning

Ett förfrågningsunderlag ska vara så klart och tydligt formulerat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande myndigheten tillmäter betydelse vid upphandlingen och att leverantören utifrån vad som anges i underlaget kan lämna ett konkurrenskraftigt anbud. Vidare får en upphandlande myndighet inte anta ett anbud som inte uppfyller kraven i förfrågningsunderlaget och inte heller göra prövningen mot andra kriterier än de som funnits med i förfrågningsunderlaget.

Av upphandlingsdokumentet punkten A.3 framgår att förfrågan avser ett komplett pris på en offentlig toalett med utrustning enligt specifikation. Det anges vidare under samma punkt att befintliga och övriga tillbehör bedöms kunna återanvändas och priset ska vara inklusive offererad utrustning och kringkostnader samt täcka samtliga förutsägbara kostnader. Av punkten A.5 framgår att toaletten ska vara redo för användning senast den sista mars 2018. Av punkten B.7 framgår att uppdragets huvudsakliga innehåll är leverans av offentlig toalett (grundplatta ingår i leverantörens uppbyggnad) och montering av angivna tillbehör samt ett servicearbete vid behov upp till 8 år. Av punkten B.7 framgår att montering samt övriga nödvändiga åtgärder för att utrustningen ska kunna användas framgår av specifikationerna i denna förfrågan. Punkten B.7 hänvisar vidare till avsnitt C vad beträffar specifikation av uppdraget. Under avsnitt C i upphandlingsdokumentet lämnas en beskrivning av de krav som toaletten ska ha. Av avsnitt C framgår bl.a. att den offentliga toaletten ska vara ny, fristående samt klar för installation på färdig grund. Fundamentsplattan ska tillverkas av anbudsgivaren och pris ska lämnas för 2 kabiner eller 1 kabin.

Förvaltningsrätten konstaterar att det inte någonstans i upphandlingsdokumentet anges att markarbeten skulle vara en del av det som anbudsgivaren ska lämna anbud på. Med hänsyn härtill och då det också anges vilka tekniska krav som ställs på byggnaden finner förvaltningsrätten att upphandlingsdokumentet har utformats på ett sådant sätt att det får anses tillräckligt tydligt vad det är som anbudsgivaren ska lämna anbud på. Danfo har inte förmått visa att det föreligger sådana brister i transparens i upphandlingsdokumentet att det föreligger skäl för att ingripa mot upphandlingen enligt LOU. Den omständigheten att Danfo muntligen ska ha fått annan information av någon på kommunen förändrar inte förvaltningsrättens bedömning. Ansökan om överprövning ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV3109/1b LOU)

Mattias Steen

Ulrika Skogler har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-post-adress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.